

Handläggare: Brita Mohlin
Telefon: 076 12 29 044

Till
Kommunstyrelsen

Säkerhetsprogram för Stockholms stad

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Säkerhetsprogram för Stockholms stad 2009-2012 antas.
2. Stadens krisledningsnämnd utgörs av borgarrådsberedningen.
3. Stockholms organisation för psykiskt och socialt omhändertagande vid stora olyckor och katastrofer (dnr x-384-1991) upphör att gälla 2009-xx-xx
4. Psykiskt och socialt omhändertagande vid stora olyckor och katastrofer (dnr 629-1078-1996) upphör att gälla 2009-xx-xx
5. Motion om policy för hantering av våld, hot och andra olagliga angrepp på förtroendevalda i Stockholms stad (utl 2006:24). Kommunstyrelsen får i uppdrag att i stadens säkerhetspolicy inarbeta hur våld, hot och andra olagliga angrepp på förtroendevalda ska hanteras upphör att gälla 2009-xx-xx
6. Plan för uppbyggnaden av Stockholms stads krishanteringsförmåga 2007 med inriktning för 2008 (dnr 307-874-2007) upphör att gälla 2009-xx-xx
7. Säkerhetspolicy och säkerhetsskydd för Stockholms stad (dnr 307-4721-2007) upphör att gälla 2009-xx-xx
8. Stockholms stads handlingsprogram för skydd mot olyckor (dnr 307-3243-2007) upphör att gälla 2009-xx-xx
9. Rapport från Stockholms stads deltagande i den nationella samverkansövningen, SAMÖ 2007, samt reviderad plan för Stockholms stads krishantering (dnr 307-3816-2007) upphör att gälla 2009-xx-xx
10. Handlingsplan för personskydd för förtroendevalda i Stockholms stad (dnr 034-1913-2006) upphör att gälla 2009-xx-xx
11. Revidering av policy och riktlinjer för informationssäkerhet i Stockholms stad (dnr 034-418-2005) upphör att gälla 2009-xx-xx
12. Säkerhetsskyddschef i Stockholms stad (dnr 307-3924-2007) upphör att gälla 2009-xx-xx
13. Arbetsordning för riskhanteringsrådet (dnr 021-515-2007) upphör att gälla 2009-xx-xx

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande:

1. Förslag till säkerhetspolicy för stadsledningskontoret samt anmälan av rapport angående säkerhet vid stadsledningskontoret (dnr 1113/99) upphör att gälla 2009-xx-xx
2. Stadsdirektör ges i uppdrag att fastställa riktlinjer för stadens säkerhetsarbete
3. Stadsdirektör ges i uppdrag att utse säkerhetsskyddschef och ersättande säkerhetsskyddschef

Irene Lundquist Svenonius
Stadsdirektör

Staffan Ingvarsson
Stabschef

Sammanfattning

Ett utvecklat säkerhetsarbete ska bidra till ett Stockholm i världsklass. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besökande. Brukare, kunder, medborgare och andra aktörers förtroende för stadens förmåga att leva upp till sina åtaganden i händelse av påfrestning och kris måste därmed vara stark.

Stadsledningskontoret har sedan 2007 systematiskt arbetat för utveckla det strategiska och det lokala säkerhetsarbetet i staden. Staden har skapat en förmåga och uthållighet för att tillsammans med andra myndigheter och företag förebygga och även kunna hantera oönskade och extraordinära händelser. Ett viktigt steg i detta arbete initialt var att bygga en stabil krisledningsorganisation för Stockholms stad.

Relevanta styrdokument för det samlade säkerhetsarbetet har tagits fram. En modell för stadens risk- och sårbarhetsarbete har utvecklats och utbildning och övning har givits prioriterade målgrupper i stadens verksamheter. Stadsledningskontorets utvecklingsarbete hitintills medför att det nu är möjligt att ta nästa steg och föra samman de olika delarna till en helhet, att sammanföra och förklara stadens helhetssyn på det samlade säkerhetsarbetet – Stockholms stads säkerhetsprogram.

Syftet med detta steg är att skapa överblick och samsyn kring mål och ambitioner för stadens säkerhetsarbete och vad det innebär. Säkerhetsprogrammet omfattar såväl vardagssäkerhet som oönskade- och extraordinära händelser.

Med detta förslag till säkerhetsprogram följer att tidigare beslutsdokument om separata delar av stadens säkerhetsarbete upphör att gälla. Dessa delar är inarbetade i säkerhetsprogrammet. Härutöver finns riktlinjer för olika delar av stadens säkerhets- och beredskapsarbete.

Den mängd mål som stadens säkerhetsarbete tidigare omfattades av har blivit färre i och med förslaget till säkerhetsprogram. De är sammanfattade inom tre centrala delar; det förebyggande arbetet, krishantering, kontinuitet och kriskommunikation samt utvärdering och lärande. För att säkra vägen mot satta mål och ambitioner finns indikatorer och aktiviteter angivna.

Säkerhetsprogrammet gäller för perioden 2009-2012. Tillhörande riktlinjer kommer kontinuerligt att utvecklas, kompletteras samt förändras vid behov. Riskhanteringsrådet är rådgivande till stadsdirektören inför dennes beslut om riktlinjer.

Bakgrund

Ett samlat säkerhetsarbete bygger på ett antal lagrum. Staden har tidigare, i stora stycken, saknat styrdokument för centrala delar av stadens säkerhetsarbete. Härtill tillkom att gällande policydokument hade förlorat i aktualitet på grund av ny lagstiftning inom området. Men från och med 2007 har staden tagit ett samlat grepp på stadens säkerhets- och beredskapsarbete och systematiskt åtgärdat tidigare brister.

Föreliggande förslag till säkerhetsprogram vilar i huvudsak på lagstiftning i kommunallagen, lag om skydd mot olyckor, lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, säkerhetskyddslagen samt arbetsmiljölagen. Det är dessa fem lagrum som har direkt och övergripande påverkan på hur säkerhetsarbetet och därmed arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser ska utföras inom staden. Förutom lagstiftning och förordningar bygger säkerhetsprogrammet på stadens egna ambitioner, prioriteringar och erfarenheter.

Utgångspunkter för säkerhetsprogrammet

Säkerhetsprogrammet är i första hand avsett för stadens krisledande funktioner; krisledningsnämnd, stadens tjänstemannaledning och tillika krisledning, förvaltnings- och bolagsledningar, stadens säkerhetssamordnare, informationssäkerhetsansvariga, säkerhetsskyddssamordnare samt informatörer. Det åligger varje förvaltning, bolag och andra verksamheter inom staden att ha en hög riskmedvetenhet, ett robust säkerhetstänkande samt en god beredskap att hantera kriser. Samtliga nämnder och bolag inom staden omfattas av detta säkerhetsprogram.

Stockholms stads storlek och komplexitet kräver ett starkt delegerat ansvar samtidigt som det är nödvändigt att skapa en effektiv stadsövergripande samordning för att uppnå visionen med säkerhetsarbetet. Förvaltningar och bolag ska bedriva sitt säkerhetsarbete med utgångspunkt i verksamhetsansvaret men också aktivt bidra till att staden kan uppnå sitt samlade åtagande vid oönskade händelser. Staden som helhet ska ha förmågan att skapa en total översikt över hot, risker och sårbarheter och samtidigt kunna analysera och lösa problem med mycket verksamhetsspecifika hot och risker.

Säkerhet ska vara en av de aspekter som stadens verksamheter beaktar för att leva upp till den kvalitetsnivå och förväntningar på omsorg och service som brukare, kunder, medborgare, företagare och besökare har rätt att kräva. Säkerhetsarbetet ska vara en integrerad del i det som kännetecknar en verksamhet av hög kvalitet.

För att programmet ska fylla sin funktion krävs det att programmet kontinuerligt förbättras och utvecklas. Programmet måste anpassa sig till förändringar som sker i omvärlden och till gjorda erfarenheter. Gjorda risk- och sårbarhetsanalyser, vunnit kunskap från incidentrapportering samt genomförda utvärderingar och övningar ska leda till att både programmet och stadens säkerhets- och beredskapsarbete vidareutvecklas.

Stockholms stads syn på säkerhet

En viktig insikt när stadens säkerhetsarbete ska beskrivas är att det innehåller överlapp, gränsdragningar och ansvarsområden som kan vara svåra att exakt definiera. Med denna insikt följer att det är nödvändigt för alla aktörer i säkerhetsarbetet att ständigt överväga behovet av samordning och informera högre ledningsnivå.

Säkerhetsarbete är svårt att tydligt avgränsa från annat arbete som på olika sätt höjer tillförlitligheten i verksamheten eller förbättrar situationen för anställda, brukare, kunder, medborgare och andra aktörer. Säkerhetsarbetet är tydligt kopplat till ansvar och områden inom t ex arbetsmiljö, kontinuitetsplanering, kvalitetsarbete, risk- och väsentlighetsanalys samt intern kontroll m.m.

Utmaningen för säkerhetsarbetet och dess aktiviteter är att förhålla sig till och koordinera med övrig styrning och uppföljning av verksamheten. Därför är det viktigt att säkerhetsarbetet är en del i stadens verksamhetsplanering med mål och indikatorer så att en övergripande samordning kan åstadkommas.

Inbyggd komplexitet

Det finns en inbyggd komplexitet i det svenska krishanteringssystemet. De olika lagrummen definierar inte klart var det ena slutar och det andra tar vid. Hot, risker och sårbarheter har vare sig geografiska eller administrativa gränser. De måste därför hanteras med gemensamma ansträngningar över sektorsgränser. Tydliga samverkansstrukturer och resurser bör på bästa sätt samordnas vid oönskade händelser. Det ställer krav på en samlad syn och tvärsektoriella perspektiv på stadens säkerhetsarbete.

Den samlade synen omfattar hela skalan och åtgärdspanoramata; från förberedelser till krishantering, återuppbyggnad och lärande av det inträffade. Arbetet sker lokalt, regionalt och nationellt men även internationellt. En väl fungerande krisberedskap kombinerar och famnar samtliga dessa perspektiv och aktiviteter. Med utgångspunkt i detta tar Stockholms stad ett samlat grepp och helhetsperspektiv på säkerhetsarbetet.

Ärendet

Ärendet har beretts inom staben vid stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stockholms stads samlade säkerhetsarbete ska bidra till att både faktisk och upplevd säkerhet och trygghet uppnås för alla som bor, verkar och vistas i staden så att människor, verksamhet och företagande kan fungera och utvecklas i möjligaste mån även vid oönskade – och extraordinära händelser. En central framgångsfaktor för att nå både faktisk och upplevd säkerhet och trygghet är att åstadkomma en levande säkerhetskultur där brister i säkerheten upptäcks, påtalas och åtgärdas i såväl det vardagliga som det långsiktiga utvecklingsarbetet. Staden har en ambition och en vilja att nå detta genom samordning och koordinering av säkerhetsarbetet generellt, oavsett verksamhetsområde.

Stockholms stads storlek och komplexitet kräver ett starkt delegerat ansvar samtidigt som det är nödvändigt att skapa en effektiv stadsövergripande samordning för att uppnå visionen med säkerhetsarbetet. Förvaltningar och bolag ska bedriva ett stabilt säkerhetsarbete med utgångspunkt i verksamhetsansvaret men också aktivt bidra till att staden kan uppnå sitt samlade åtagande vid oönskade händelser. Staden som helhet måste ha förmågan att skapa en total översikt över hot, risker och sårbarheter och samtidigt kunna analysera och lösa problem med mycket verksamhetsspecifika hot och risker samt att allokera resurser rätt.

Det finns ett behov av att få en överblick och samsyn kring mål och ambitioner för stadens säkerhetsarbete och vad det innebär. Säkerhetsprogrammet ska åstadkomma denna överblick och samsyn samt bidra till att sammanföra och förklara stadens helhetssyn på det samlade säkerhetsarbetet för förvaltningar och bolag.

Kommunstyrelsen utgör i dagsläget krisledningsnämnd. Det är inte hanterligt med en så stor beslutande församling i händelse av en kris. För att få till stånd en exekutiv och effektiv krisledningsnämnd föreslås att krisledningsnämnden utgörs av borgarrådsberedningen. Krisledningsnämnden får vid en extraordinär händelse i uppdrag att besluta om prioritering av stadens verksamheter, till exempel omfördelning av personal mellan stadens verksamheter eller stängning av kommunal verksamhet. Det kan även handla om flyttning av kommunal verksamhet, till exempel boende i dygnetrunt omsorg, begäran om bistånd från annan kommun eller annan aktör, till exempel Länsstyrelsen samt aktivering av reservsystem och fördelning av reservkraft.

Nedan följer förslag till indikatorer och aktiviteter för att säkra att målen och ambitionerna för säkerhetsarbetet uppnås.

Indikatorer för det förebyggande arbetet

- *Särskilt prioriterade incidenter, olyckor och effekter av inträffade händelser som definierats av respektive förvaltning och bolag ska minska genom att systematiskt arbeta med att hantera sårbarheter.*

Indikatorn följs upp via Stockholms stads skade- och incidentrapporteringsystem av förvaltningar och bolag årligen.

- *Andel anställda som känner till och har kunskap om det förebyggande säkerhetsarbetet samt ansvar och roller vid krissituationer.*

Indikatorn följs upp av förvaltningar och bolag årligen.

Indikator för krishantering, kontinuitet och kriskommunikation

- *Staden ska ha en väl fungerande och robust krisorganisation som har förståelse för, vilja och kunskap att hantera såväl mindre som större krissituationer.*

Indikatorn följs upp genom att förmågan utvärderas av förvaltningar och bolag årligen, antingen genom övning eller utifrån en inträffad verklig kris.

Indikator för utvärdering och lärande

- *Rutiner och processer ska utarbetas för att förbättra säkerhetsarbetet, inklusive risk- och sårbarhetsanalyserna, genom att utvärdera inträffade incidenter och följa förändringar i omvärlden.*

Indikatorn följs upp av förvaltningar och bolag årligen.

Kommunfullmäktiges aktiviteter

Systematiskt risk- och sårbarhetsarbete

- *Utarbeta en arbetsprocess för risk- och sårbarhetsanalys*

Syftet är att identifiera och strukturera de arbetssteg som krävs för att skapa en kvalitativ risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

- *Utarbeta rutiner för hur incidentrapportering ska utföras i verksamheten*

Syftet är att tillse att alla typer av incidenter oavsett omfattning fångas upp och att rutiner skapas för hur rapportering av dessa ska ske.

Tydlig och fungerande organisation för säkerhetsarbetet och krisberedskapen

- *Utarbeta en fungerande organisation för säkerhetsarbetet inkluderat krisberedskapen*

Syftet är att skapa en fungerande organisation, rutiner och dokumentation för det egna säkerhetsarbetet med koppling till risk- och sårbarhetsarbetet.

- *Göra utbildningsplan beträffande säkerhetsarbetet*

Syftet är att ta fram en utbildningsplan där identifiering skett av vilka funktioner och vilken utbildning som krävs för att alla ska ha relevant kunskap, veta sin roll och sitt ansvar i säkerhetsarbetet.

Bilaga

1. Stockholms stads säkerhetsprogram 2009 – 2012